Remissyttrande från Svenska Tobaksleverantörsföreningen avseende förslag till föreskrifter som fastställer produktavgiftens storlek

Kn.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: kn.cks.remissvar@regeringskansliet.se
Datum: 2026-10-26
Diarienummer: KN2026/01451

Tobaksleverantörsföreningen

Svenska Tobaksleverantörsföreningen är en intresseorganisation bestående av två av Sveriges största tobaksleverantörer; JTI Sweden, med Nordic Snus, samt British American Tobacco (BAT). Svenska Tobaksleverantörsföreningen bevakar branschspecifika områden; exempelvis arbete mot illegal handel med tobak, andra punktskatterelaterade frågor, samt reglering av tobaksprodukter.

Svenska Tobaksleverantörsföreningen (TLF) tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter rörande revideringen av de fastställda kostnaderna.

Behov av stabila villkor och tydligare kostnadssamband

Svenska Tobaksleverantörsföreningen står bakom principen att producenter ska bekosta hanteringen av den nedskräpning som deras produkter orsakar. Ett sådant ansvar förutsätter samtidigt att avgifterna är proportionerliga, väl underbyggda och möjliga att förutse. Den aktuella översynen bör därför inte begränsas till myndighetens kostnadstäckning eller enskilda avgiftsnivåer. Den behöver också behandla hur systemet fungerar för de företag som finansierar det.

TLF:s huvudsakliga invändningar gäller tidpunkten för avgiftsändringarna och inte minst sambandet mellan avgifterna och kommunernas faktiska uppstädningsarbete/faktiska kostnader. Därutöver behövs en tydligare redovisning av vad administrationen och de förebyggande insatserna åstadkommer.

Avgiftsbeslut och företagens möjlighet till framförhållning

När förordningen ändrades 2025 gavs möjligheten att göra översyn vid behov snarare än varje år (med minst en översyn var 3e år). Avsikten var att förenkla administrationen och skapa stabilare förutsättningar. Den förändringen måste få genomslag även i den praktiska tillämpningen.

NFS 2025:2 trädde i kraft den 1 juli 2025 och fastställde produktavgiften för tobaksvaror med filter och filter till 0,0400 kronor per enhet, utan uttrycklig begränsning till ett visst avgiftsår. Nu föreslås i stället 0,0457 kronor per enhet för avgiftsår 2025. Förslaget innebär därmed att företagen, september 2026, får besked om en högre kostnad hänförlig till 2025.

Ökade kommunala kostnader kan motivera att avgifterna omprövas. Det besvarar dock inte frågan om varför förslaget presenterades först i september 2026, när underlagen förefaller ha funnits tillgängliga redan vid årsskiftet. Vi saknar Naturvårdsverket förklaring till såväl tidsförloppet som skälen för att hänföra höjningen till ett avslutat avgiftsår.

TLF anser därför att avgifterna i NFS 2025:2 bör gälla även för avgiftsår 2025. Framöver behövs också klara besked om vilka förändringar som föranleder en omprövning och när nya nivåer ska beslutas, tillämpas och debiteras.

Kostnadsfördelningen behöver en närmare koppling till uppstädningen

Den centrala metodfrågan är skillnaden mellan skräp som ligger på marken och skräp som faktiskt samlas in. Dagens underlag baseras på genomförda skräpmätningar där man bara tar hänsyn till produkter som ligger på marken, inte det som städas upp. Ett föremåls förekomst vid ett mättillfälle visar inte i sig vad det kostar att städa upp det.

Utfallet i den aktuella beräkningen visar på ett behov av en närmare analys. Av en sammanlagd avgiftsökning på cirka 27,6 miljoner kronor belastar cirka 25,9 miljoner tobaksvaror med filter. Det motsvarar närmare 94 procent av ökningen. Samtidigt används samma nationella skräpmätning från 2023 som tidigare, och antalet cigaretter med filter har snarare minskat än ökat sedan dess. Menar man att detta är rimligt borde det även föras ett resonemang som styrker att så är fallet.

TLF efterfrågar därför representativa undersökningar av det skräp som samlas in och kostnaderna för olika arbetsmoment. Manuell plockning och maskinell sopning kan ha olika kostnadsdrivare. Antal föremål, vikt eller volym bör användas där respektive mått bäst beskriver resursåtgången. Ett sådant underlag skulle kunna ge både en mer rättvisande fördelning och stabilare avgifter över flera år.

Finansieringen måste följas av tydliga resultat

Naturvårdsverket redovisar årliga administrationskostnader på över 6 miljoner kronor, medan omkring 149 000 kronor avser vägledning till producenterna. Mot bakgrund av systemets komplexitet behöver företagen bättre stöd och tydligare information om beräkningar, beslut och betalningstidpunkter.

Även det förebyggande arbetet behöver synliggöras. Av kommunernas fastställda kostnader för 2024 på cirka 251 miljoner kronor avser omkring 5,3 miljoner informationsspridning. Tyngdpunkten ligger därmed på hantering efter att nedskräpningen har inträffat. Det bör framgå vilka insatser som ska förhindra nedskräpning och hur dessa insatser följs upp.

Avslutningsvis

Svenska Tobaksleverantörsföreningen efterlyser förutsägbarhet och en tydligare koppling mellan avgift och faktisk kostnad. Naturvårdsverket bör motivera den föreslagna ändringen för avgiftsår 2025, redovisa orsakerna till kostnadsfördelningens utfall och fastställa tydliga rutiner för kommande avgiftsbeslut.

I den mån problemen följer av förordningens beräkningsmodell bör myndigheten uppmärksamma regeringen på behovet av ändringar. Regeringen bör samtidigt säkerställa att administration, vägledning och förebyggande arbete ger avsedd nytta. Producentansvarets legitimitet bygger inte enbart på att kostnaderna täcks, utan också på att de kan förklaras och fördelas på sakliga grunder.

För Svenska Tobaksleverantörsföreningen

Jonas Lundqvist